

Knihovna prošla nadčasovou proměnou

Již druhý měsíc si čtenáři užívají moderní prostory v Knihovně Matěje Josefa Sychry (KMJS). ŽN byly u toho, když se budova po třetí čtvrté roce stavby otevírala. Při slavnosti padla řada zajímavostí. Zde je malé ohlédnutí.

■ Lenka Kopčáková

Rekonstrukce KMJS stála 29 miliónů korun, celých 24 mil. Kč pokryla dotace z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

Krom zvýšení funkčnosti knihovny a komfortu pro návštěvníky i zaměstnance má zmodernizovaná budova nyní bezbariérový přístup, výtah vhodný pro vozíčkáře, moderní osvětlení a je napojena na úspornější centrální zásobování teplem.

Při slavnosti 30. října ředitelka KMJS Martina Sedláková seznámila hosty s průběhem rekonstrukce, která běžela od února 2024.

Za tu dobu 18 knihovnic a 200 dobrovolníků ze středních škol, ústavů i z řad veřejnosti zvládlo přestěhovat dvakrát 60 tisíc knih tam, a zase zpátky. „To bylo zhruba dvakrát 1100 banánovek,“ říká pro představu ředitelka.

Kolegyním poděkovala nejen za kus práce, ale i za snahu zachovat život v knihovně během stavby. Provizorní půjčovna po celou dobu rekonstrukce fungovala v čitárně. „Díky všem za týmovou práci a udržování dobré nálady velmi kreativními metodami,“ usmívá se ředitelka.

Nezapomněla ani na bývalé zaměstnance knihovny. Mnohé knihovnice byly v roce 1987 při zprovoznění tehdy nové budovy, kterou s historickým Čechovým domem propojil tzv. krček. Do okresní knihovny se před 37 lety sestěhovaly půjčovny, do té doby rozstrkané po Žďáře.

„Desítky let práce bývalých kolegů byly kvalitní, poskytovaly velmi dobré služby, a proto my dnes máme tolik čtenářů. A to byl i důvod, proč jsme se pustili do modernizace knihovny,“ říká ředitelka. Knihovna uspořádala privátně slavnostní setkání s bývalými zaměstnanci, kteří si moderní přestavbu prohlédli jako první. V době papírových katalogů, v nichž se ručně vyhledávala požadovaná literatura, by si ani nesnily, že dnes v knihovně slouží mnoho moderních vymožeností. Třeba i virtuální brýle. A to nejen k výuce dětí, ale skýtají i mnoho možností k procvičování dovedností seniorů... Stejně brýle dnes využívají rehabilitační úseky nemocnic při rozcvičování pacientů, jimž v brýlích promítají reálné situace, takže člověk má pocit, že je součástí děje.

Domov je tam, kde mám knihovnu

„Jsme vědci vedení města za odvalu jít do našeho projektu, i když si mohlo vybrat ze stovek dalších. Podpořilo tak rozvoj vzdělání a kultury v našem městě. Děkuji také mému předchůdci Romanu Kratochvílovi, který celý projekt rekonstrukce knihovny vykopnul a

ODDĚLENÍ pro děti a mládež ve žďárské knihovně dostalo originální podobu.

Foto: Lenka Kopčáková

našel odvahu s ním přijít,“ připomíná ředitelka KMJS Martina Sedláková.

Vyzdvihuje výbornou spolupráci s odborníky, počínaje městským projektovým manažerem, kterému se podařilo pro knihovnu získat dotace z IROPu, přestavbu knihovny bohatě podpořilo Centrum pro regionální rozvoj ČR.

Jak ředitelka připomíná, projektant, architekt i další odborníci ochotně vycházeli vstříc potřebám knihovnického provozu a smířlivě řešili každodenní nekonečné problémy při stavbě. Odborníci i dělníci se činili za provozu, s knihovnicemi a netrpělivými čtenáři za zády...

Martina Sedláková také informovala, že knihovna se nyní pustí do druhé etapy modernizace, kterou bude přechod na nové technologie RFID. „Čtenáři pocítí zlepšení služeb. Např. na dospělém i dětském oddělení budou samoobslužné pulty, což zrychlí odbavování a knihovnice se budou moci více věnovat komunitní práci,“ naznačuje.

Svá slova Martina Sedláková zakončila vypovídajícím citátem Erasma Rotterdamského: Domov je tam, kde mám knihovnu.

O významu knihovny je přesvědčen i starosta města Martin Mrkos (Žďár-ŽM), který připomenul, že v knihovně dnešní doby se nesetkáváme jen s knihami, ale i s lidmi. „Já té naší, nově zrekonstruované knihovně přeji, aby do budoucna naplnila novou vizi moderního komunitního centra,“ vzkazuje starosta.

Knihy podle něho provází člověka od nepaměti a když Johannes Gutenberg kolem roku 1440 vymyslel knižní tisk, knihy se rozšířily mezi širší vrstvy obyvatelstva a tím se nastartoval rychlejší rozvoj pokroku a vzdělání.

„Knihy a knihovny stále patří mezi základní kameny, na nichž stojí dnešní vědění, poznání a vlastně způsob, kterým se předávají informace. Byť máme dnes různé čtečky a digitální knihy, žádné nenahradí klasickou knihu,“

míní Mrkos.

Chválí, jaké mělo město při stavbě výborné partnery. „Firma Staredo a její subdodavatelé přistupovali k náročné rekonstrukci velmi profesionálně. Na co jsme si podali ruku, to platilo. A to ne vždy je dnes samozřejmostí,“ dodává starosta Mrkos.

Ohlíží se nad náročností stavby. Rekonstruovat starou budovu, to je podle něho vždy špatná informace zabalená do projektové dokumentace. „A tato rekonstrukce měla technických problémů obrovské množství,“ ohlíží se starosta a děkuje stavebnímu dozoru Lukáše Řádka i týmu technického dozoru Luboše Petříčka.

„Také děkuji Centru pro regionální rozvoj, protože bez evropských peněz bychom se určitě neobešli. Toto je přesně příklad, kdy má smysl být členem evropského společenství a sdílet hodnoty, které dostává,“ podotýká Martin Mrkos. „Knihovna prokoukla a opravdu si to zasloužila,“ oceňuje.

Renáta Marková z Centra pro regionální rozvoj ČR a ředitelka územního odboru IROP pro Kraj Vysočina představila akci v řeci čísel a jak také řekla, EU do České republiky pustila na sedmileté období 2021-2027 celkem 119 mld. korun, z toho 2 miliardy jdou na knihovny. Kraj Vysočina je podle jejích slov všeobecně v žádostech o dotace z IROPu nejspěšnější.

„Žďárské knihovně přeji spoustu nových a vracejících se návštěvníků,“ vzkazuje ředitelka ÚO IROP.

Moderní komunitní centrum

Modernizace knihovny proběhla podle návrhu brněnského architekta Petra Baletky. Podle něho je dnes knihovna možná nejdůležitější kulturní institucí. „Zde ve Žďáře se nám podařilo vytvořit knihovnu 21. století a poslat ji do budoucnosti. Knihovně přeji, ať se jí její poslání daří,“ vzkazuje architekt.

Při slavnosti zazníval i smích. To

když ředitelka Martina Sedláková připomněla některé perné chvíle a hlášky, které se staly, nebo zazněly během rekonstrukce. Třeba: „Paní, jak jste se sem dostala?“ „No, těmi dveřmi, co je na nich napsáno Zákaz vstupu...“ „Žíněnky jsou v Přerově...“ Žíněnky jsou v Ostravě.“ „Ty kabely musíme přestříhnout všechny...“ za pár minut – „Vypadl knihovní systém a nejde internet.“

Knihovnice netrpělivě vyhlížely objednané prvky a zařízení, třeba právě ony žíněnky do dětského hradu. Často také zaznívala obava, že s knihami se do nových prostor nemohou vejít.

A nakonec se vše vešlo a knihovna je vzdušná a útulná. Jak ředitelka vysvětluje, některé vyžazené knihy jsou po ruce v suterénním skladu.

Dětské oddělení má nově variabilní část, která může být učebnou, divadlem, ale i tanečním prostorem. To díky stolům, které lze sklápat a odstavit. V půjčovně je řada míst lákajících kamarády posadit se u deskových her.

„Já miluji část s dřevěným hradem, v němž si lze odpočinout i hrát,“ informuje ředitelka. „Zákoutí plné žíněnek chceme využívat k programům pro miminka. Dnes již existují celostátní programy typu Bookstart, aneb S knížkou do života. Jsou určité pro děti od nula let. Již se těším, až budeme dětem ukazovat, co se dá dělat s knihami, krom toho, že se dají ocucávat...“ dodává se smíchem.

Pro teenagery je v knihovně nově velký stolní fotbal. U něho se při prohlídce knihovny odreagovali i dospěláci v čele se starostou.

Na otázku, zda při pohledu na dnešní dětské oddělení nelituje, že už má dětství za sebou, Martin Mrkos s úsměvem odpovídá, že sem bude chodit se synem. „Zahlédl jsem Marvelovy komiksy, na kterých on nyní ujíždí. A já budu ten doprovod...“ dodává šibalsky.